

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 25. Grudnia V. S. ROKU 1807.

S. PETERSBURG V. S. d. 13 grudnia. Od armii GM. Gładkow został ober Policmeystem w Moskwie. Półkownik Hordeiew kommandantem batalionu leibgardyi garnizonego. Półkownik Nikitin kommandantem 9 brygady artylleryi. Półkownik Achwerdow umieszczony w artylleryi. Maior Kern kommandantem Parnawskiego półku muszkietyerów. Półkownicy Hurich i Rubanow umieszczeni w garnizonach Moskiewskim i Oczakowskim. Wymazują się z rang listy umarli GM Meier, Półkownicy Ogarew i Bombelles. GL. Kapcewicz otrzymał urlop na d. 28. Kawalergardów Rotmistrz Anneńkow uwalnia się od służby z rangą Półkownika i mundurem. Słobodzko Ukraiński Wice Gubernator Szydłowski otrzymał rangę aktualnego stanu Konsyliarza

Dozorcom i urzędnikom służącym przy fabryce Tulskiej w nadgodę przyspieszoney roboty oręza dać kazano gażę roczną, która wynosi 14513 rubli. Kommandantom Kiiowskiego i Brańskiego arsenału Półkownikowi Bachmetiew, S. Petersburgskiego Podpółkownikowi Zuiew w nadgodę pracy pożyteczney do pensyi dawniejszey przydano po 400 rubli. Senator Runicz oprócz gaży brać będzie po 3 t. rubli pieniędzy stołowych. Otrzymali order S. Anny 2 klasy stanu konsyliarz Ładygin, aktualny kammerher Zerebcow, Kammeriunker Nariżkin.

WIEN d. 19 grudnia. Stany Węgierskie w Budzie Seymuiące wiedząc o zbliżoney chwili rozwiązania swego, na ostatnich posiedzeniach roztrząsały wielorakie urządzenia zciągające się do interessów krajowych; d. 12 czytano w powszechném zgromadzeniu Magnatów i deputowanych odpowiedź Cesarza Króla na wielorakie pisma, w których zawierały się skargi, żądania, proźby Węgrzynów przez Palatina Arcy X. Józefa do tronu zaniesione; to już ostatnie posiedzenie godzin 8° trwało. Nakoniec przybył Cesarz; i d. 15 wieczorem zamknął obrady stanów Seymuiących przed 8 miesiącami zaczęte, potwierdzając uroczyście sam obecny wszelkie ustawy zrobione w tym przeciągu czasu dla dobra narodu powszechnego. Monarcha miał mowę do stanów, oświadczając wdzięczność za dane dowody nowe przywiązania i gorliwości o dobro Monarchii; odpowiedział Palatinus; z mów iakoteż z ustaw ogłosić się wkrótce mających można będzie wziąć nieiaki wyobrażenie o czynnościach seymu.

Cesarz wkrótce powraca do naszej stolicy, za nim pośpieszy poselstwo uroczyste od stanów z powinszowaniem przyszłej małżonce iego.

Półkownik inżynierów Mancini został GM i kommandantem Teressienstadu; umarł GM. Knesewich. Półkownik Mitesser wyznaczony generalnym Konsulem Austryackim przy Baszy Trawniku w Bosnii. Potwierdza się wiadomość, że narod Serwianów mieć będzie konstytucyą; wszystkie oney przepisy niedawno ogłoszone są prawdziwe; inne mają być napisane, które nową postać dadzą narodowi; już Naczelnik Czerny wezwał wszystkich obywatelów umiejących czytać i pisać, ażeby się podawali za Kandydatów na urzędy, jeżeli z nich który ma chęć być umieszczonym w służbie cywilney. Na końcu listopada przyjechał do Belgradu Biskup Grecki Sultana pełnomocnik z Constantinopola; ma przy sobie dwór liczny, iakie zaś propozycye poda Kongressowi, zostawmy czasowi.

G. Francuzki Merle ustępować mając z Braunau na czele garnizonu do Bawaryi, pisał do Magistratu pomienionego miasta, oświadczając imieniem rządu i rycerstwa swojego wdzięczność obywatelom, że w przeciągu 25 miesięcy zachowali się wiernie i spokojnie, uwalniając tym sposobem woyskową zwierzchność od niemiłej konieczności ostrego z nimi postępowania. Odpowiedział Magistrat dziękując imieniem ziomeków G. Merle i Francuzkiej starszyźnie za karność przykładnie zachowaną, i obronę mieszkańców od żołnierskiego pokrzywdzenia, i przydał że pamięć tego dobrodzieystwa nie wygaśnie nigdy w mieście Braunau.

CASSEL d. 6 grudnia. Król Westfalski Hieronim z małżonką Królową Katarzyną opuściwszy granice Francuzkie udał się do teścia swojego Króla Wurtembergskiego; krótko zabawił w Stuttgardzie, przejechał Frankfort, i do miasta naszego stolicy swojej pośpiesza; w tych dniach witać Monarchę będziemy; tymczasem Konsyliarze z rady stanu Francuzkiej zesłani następującym sposobem Królestwo iego na 9 departamentów podzielili, i obeymować będzie Paderborn i Hassyą niższą, nazwany departamentem Fuldy; 2 Weser zawiera Munden, Ravensberg; 3 Werre obeymuie Hassyą wyższą; 4 Leine zawiera Goettingen, część Brunswicku, i Hildesheimu; 5 Harz obeymuie Grubenhagen, i część drugą Brunswicku; 6 Oker zawiera Hildesheim, część trzecią Brunswicku, Goslar; 7 Saal obeymuie Halberstadt, Blankenburg, Hessen, Werningerode, Mansfeld, Halle; 8 Elby zawiera Magdeburg i starą Marchią Brandeburską; 9 Eichsfeld obeymuie część ostatnią Brunswicku, Hohenstein, Eichsfeld. Za przybyciem Króla do naszej stolicy nastąpią inne urządzenia względem policyi, sądów, po-

datku, duchowieństwa, edukacyi, prawa, którym będzie księga Napoleona, i woyska; bez wątpienia kilka regimentów we Francyi dawniej uformowanych z żołnierzy byłego Elektora naszego które wzięto na żołd Francuzki, powrócą do oyczyzny swojej, a wszyscy dawnego Pana Officyerowie dziś zostający w niewoli Francuzkiej, gdy zechcą sami, będą mogli służyć nowemu Panu.

GDANSK d. 10 grudnia. Woyska Francuzkie w Prussach wschodnich rozłożone już miały wyciągać ku Renowi opuszczając zupełnie prowincye w Tilży traktatem przywrócone Fryderykowi 3, gdy nadspodzianie rozkaz odebrały zostać na miejscu do późniejszego rozrządzenia. Wyznaczenie granic miastu naszemu jeszcze dotąd nie nastąpiło; stan obywatelów dotąd wątpliwy; rzecz całą najlepiej objaśni list następujący kommandanta G. Rapp do Prezidenta Senatu Gralath. Życzę wszelkiej pomyślności Gdańskowi, powiada; nie zaniedbałem przelożyć moiej zwierzchności potrzeb waszych i niedostatku; przez co zdami się nabyłem prawo, ażebyście wierzyli przyjacielowi. W niezwykłym stanie Gdańsk widzę; trzeba tu koniecznie stałości umysłu i gorliwej chęci, której niedostaje nowej RPtey. Nabycie tych przymiotów potrzebne koniecznie; musicie czynić ofiarę dla oyczyzny, czynicie ją dobrowolnie, na tém los miasta zawisł; oziębłość i niechęć ruinę przyniesie.

Nie dopełniłbym obowiązku moiego, gdybym nie wwnurzył co czuję. Kassa Gdańska próżna; pożyczka wymuszona nie wystarczyła jeszcze na opłacenie Kontrybucyi wojenney, ani też na zastąpienie miejskich wydatków; procenta od długów dawnych i nowych nie zaspokojone; ztąd upadek kredytu publicznego i inne złe skutki. Urzędnicy wszyscy bezpłatni; żadnego porządku nie zrobiono. Co jeśli potrwa dłużej, stanie bez ruchu i życia machina rządowa, upadnie budowla wprzód niżej ją skonczycie. Wprawdzie wielka jest liczba Gdańszczanów zubożonych podczas oblężenia; są takie fabryki w mieście, które już od 2 lat zysku żadnego nie przyniosły. Na wszystko względ zachowałem, wie wszystko Napoleon. Lecz są jeszcze ratowania się środki, są Obywatele majątni; niech tylko będą gorliwszymi o własne i potomków dobro. Wielu niezmiernie zarabiało utrzymując w Gdańsku liczne Garnizony od roku, ci mogą pożyczyć Miastu 2 milliony franków; z tych półtora milliona póydzie na kontrybucyą wojenną dla Armii Marszałka Soult, reszta na domowe potrzeby wasze. Senat niechętnych przymusi za pomocą Gensdarmów. Nie wspominając wielu bogatych Kupców, znajduje się kilkadziesiąt Obywatelów prywatnych, cechy piekarzów, utrzymujących Browary gorzalczane i piwne, rzeźników ect. tak bogate, iż ieden człowiek pożyczyc może od 40 do 150 t. franków, nie uymując własney potrzebie.

LONDYN d. 18 listopada. Listy odebrane

z Ameryki północney donoszą o dokończoney podróży, którą dla objaśnienia Geografii tey części świata przedsięwzięli Kapitan woysk RPtey Louis i Clarke. Oddalili się z stolicy Washington r. 1803 mając przy sobie do pomocy i posługi 32 ludzi; zamiarem ich było zwiedzenie krajów nieznaomych dotąd na zachodzie od granic Prowincyi ziednoczonych do brzegów Oceanu i uścia rzeki Columbia, W r. roku zaszedli do Kohokia nad Mississipi; na wiosnę r. 1804 stanęli w Mandane pod 48 grad. szerok. półn. gdzie Mississipi formuje półkoła; w tém resztę roku i zimę następującą mieszkali. Louis opisywał wszystko co widział pod względem uczonym, Clarkę pod względem militarnym. R. 1805 przebyli pasmo gór wyniosłych, które Amerykę rozdzielają na wschodnią i zachodnią rozciągając się od południa ku północy; tam dopiero uyrzeli Columbią; i niezbyt oddalając się od iey brzegów podróż kończyli, do zachodniego Oceanu.

Diugo byłoby, i nie tu jest miejsce opisywać krajny przez nich zwiedzone; opowiedzie. I dokładnie sami swoje przypadki podróżne w obszerném piśmie które na świat wychodzi; dość powiedzieć, iż w r. terazn. 1807 obydwaj z ludem swoim w dobrem zdrowiu powrócili do Washington. Louis przynosił między wielo znaczną liczbę roślin dotąd nieznaomych i innych osobliwości, ptaków, ryb, zwierząt któremi historią natury z bogactwa, iakoteż niemało rzeczy kopalnych; odkrył góry ogniste, kopalnie soli, wody mineralne; poznał wiele narodów nowych, opisał ich postać, obyczaje, religię, ludność, zrobił nakoniec mapę tey części Ameryki nad inne dokładniejszą. Clarke dał wyobrazenie dokładne o drogach przez które może być otwartą komunikacya z RPtey do Oceanu, o żegludze na rzece Columbia, o podobieństwie połączenia iey z Mississipi, o sposobach odparcia narodów dzikich, jeśli by snadź kiedy na RPtę powstały, o ubezpieczeniu krajów iey zachodnich, nakoniec wskazał widoki handlowe, iak łatwo i w iak niezmierney obfitości ztamtąd prowadzone być mogą, w iakiey cenie futra rozmaite i skury bawole, niedźwiedzie, bobrowe &c. do Missouri, Mississipi, S. Louis, New Yorck, Quebec, Nowego Orleans; co nawzajem i iakieimi kanałami Amerykanie posyłać mają nad Ocean zachodni, dla prowadzenia ztamtąd handlu z Chinami kwitnącego. Słowem Amerykanie Kapitanów Louis i Clarke ze wszystkich względów porównywiają z dawniejszymi wędrownikami Mackenzie, Park, Bruce, i wielo innemi.

Admirał Sidney Smith prowadzi z sobą 9 okrętów liniowych; nie wiemy iak wiele innych przyłączy się do niego. Z Lisbony przyszła wiadomość, że do uścia Tagu Admirał Sienawin zawinął z eskadrą Rosyiską, która z kilkunastu okrętów i mniejszych statków złożona dokazywała na morzu śródziemnym. Graf Pembroke powrócił z poselstwa Wiedeńskiego. Wszystkie statki wojenne i przewozowe, nasze i Duńskie

z Sundu weşły do Yarmouth i Dunes; żatonionych liczba nie ogłoszona. W powszechności mówiąc tegoroczne burze szkodę wielką Anglikom sprawiły. Drzewo, pieńka, miedź, żelazo, inne potrzeby okrętowe są dziś w cenie wysokiey; byłyby nawet bardzo drogie, gdyby wcześniej ich nie zpowadzili Anglicy w roku terazn. z portów morza Bałtyckiego, wprzód niż zamknięte zostały. Naywięcey iednak do napełnienia magazynów i zbrojowni publicznych przyłożyło się dobycie Coppenhagi.

Graf de Lille Ludwik 18 wyjechał do Edinburga na mieszkanie. Ten pan żądał z Yarmouth udać się prosto do Londynu; w czym gdy zachodziły trudności ze strony rządu naszego, musiał zostać dni kilka na okręcie; dopiero za przybyciem Sekretarza Ministra Canning ułatwiło się wszystko, wylądował i pojechał do Szkocyi, gdzie pałac Holyrood na przyjęcie iego oporządzić kazano.

Między wiadomościami niepewnemi położyc trzeba rozrzuconą niedawno o zawartym nie tylko pokoju ale nawet przymierzu ścisłym przez Brytannię W. z Turkami. Rząd nasz obowiązek miał przyjąć bronienia nadbrzeżów państwa Otomańskiego od nieprzyjacielskiej napaści; w zamiarę Mustafa 4 wszystkie porty swoje samym Anglikom tylko trzymać miał otwarte dla wolnego bez określenia handlu. Domyślić się nie trudno, że ta powieść zmyślona przez tych, którzy tak wiele innych rozsiewali o nayniepodobniejszych przypadkach, iedynie dla tego żeby upadkowi papierow naszych zapobiegli.

Politycy nasi, Oppozycya naybardziej, głośno ganią Ministrom uznanie G. Christophe rządcą wyspy Hayti, dowodząc że tym sposobem Brytannia W. stracić może osady swoje na wyspach Antylskich i inne cukrowe; te wszystkie są napełnione Murzynami, którzy gdziekolwiek mogą, iak np. w Jamaice, wyłamują się z pod posłuszeństwa. Na tey wyspie iest ich wiele tysięcy zbiegłych z plantacyi Angielskich; ci w górach niedostępnych ukryci, wolni, niepodlegli, łatwo mogą byleby chcieli pociągnąć ziomeków do związku, teraz mieszkają tam spokojnie i po drugich osadach, nie mając nadziei zrzucenia iarzma bez pomocy, którey otrzymać nie mogą, gdy morze i komunikacye są im zamknięte. Niech tylko przy naszej pomocy Christophe ugruntuie władzę swoją, niech rozciągnie panowanie do części Hiszpańskiej wyspy Hayti, zbierze siłę lądową, utworzy morską, zostanie bezpiecznym w domu, zapewne dobrodzieystw naszych przeciw nam użyie. Któż mu zabroni tajemne mieć korespondencye z niewolnikami naszymi? kto przeszkodzi tych opatrzyć w oręż wszelki? do buntu namówić? woynę domową zapalić? plantacye kwitnące ogniem zniszczyć i mieczem? szczupłą białych garstkę wytępić? późne w ten czas będą naywiększe posiłki z Europy przesłane, znikną osady nasze iak widzieliśmy w perzynę obrócone Francuzkie w S. Domingo.

Uznał dawniey rząd Angielski G. Toussaint rządcą tey wyspy, chcąc ią wydrzeć Francuzom; dziś uznając G. Christophe nie iuż Francuzom szkodzić zamysła, gdyż ci nic nie mają do stracenia, lecz Amerykanom. Republikanci nie tają zamiaru naiechania wysp cukrowych, gdyby do woyny przyszło z Anglikami; na ten przypadek Ministrowie nasi Murzynów uzbroili. Inne ieszcze dowody upatrują Amerykanie zley ku nim woli naszej; dość niektóre wspomnieć; wysłanie G. Craigh do Canady, zpowadzenie do Quebec wielu półkow Angielskich, rozkaz dany G. Jones ażeby dzikie narody, które znają go i kochają, do woyny przeciw RPtey zapalał i zgromadzał. Ich zdaniem, rząd Angielski wpływał potężnie do spisku Półkownika Burr; ten znalazłszy przychylnych Sędziów i łagodne prawa, usprawiedliwił postępkı swoje i niewinność okazał, lecz Amerykanie o całość kraiu gorliwsi nie przestają bydź przekonanemi, że zamyslał zdradzić i rozerwać oyczyznę; że tym celem trafiał do obywatelów Ohio, Tenessee, Kentucky, Louisiany, Virginii. Jeszcze Amerykanie rządowi Angielskiemu przypisują niepojęte wyprawy G. Miranda do osad Hiszpańskich, tylekroć zaczęte, wstrzymane, ponowione, i zawieszone.

PARYZ d. 3 Grudnia G. Junot pospieszając do granic Portugalskich wydał odezwę do obywatelów tego kraiu i oświadczył, że gdy Regent złączył się z narodami lądowej Europy, i woynę Anglikom zapowiedział, przeto żołnierz Francuzki kroku nieprzyjaznego nie uczyni, wnidzie iednak do Królestwa sposobem przyjacielskim, ażeby mieszkańcom iego dopomógł odeprzeć i zwalczyć siłą wspólną nieprzyjaciela powszechnego. Przymusza zachowanie karności nayściślejszey; niczego przychodzić od Portugalczków potrzebować i wymagać nie będą, nawet sami własne magazyny opatrywać i napełniać mają za pieniądze gotowe, byleby tylko Portugalczkowie zachowali się spokojnie, gdyż każdy gwałt na żołnierzu Francuzkim dopełniony nie uydzie bez kary surowey.

Pokazało się, że od początku woyny do początku listopada kommandanci woysk Hiszpańskich w obozie S Rocha nie tylko dozwalali komunikacyi Anglikom w Gibraltarze stojącym z kraią okoliczną, lecz nawet cierpieli, żeby nieprzyjaciolom poddani Katolickiego Króla dostarczali żywność wszelką; nie wiemy iakim sposobem rzecz odkryto, i iaką karę dwóm przestępcom naznaczył.

W Alsacyi w dobrach swoich umarł nie dawno znaiomy Rewbel; wyliczać nie będziemy, co ten niegdy Adwokat czynił w początkach rewolucyi dla iey ugruntowania; zasiadł późniey w Konwencyi, dziełem iego najsławniejszym iest traktat podpisany z Hollandyą po iey zawoioowaniu przez G. Pichegru. R. 1795 został Dyrektorem w Elekcyi pierwszej. Na tym będąc stopniu pamiętał o przyszłości; powszechnie rozumiano, że zakończywszy urządowanie dwuletnie miał kilkadziesiąt millionów; o których iemu

wspomniano, zwykły odpowiadać że nic nadmierność nie ma. Z tąd urodziło się w onym czasie u Francuzów życzenie mierności Rewbella.

COPPENHAGA d. 8 Grudnia, Korsarze nasi dotąd są szczęśliwi nad mniemanie; już więcej 60 rozmaitej wielkości statków Angielskich zprowadzili do portów Danii i Norwegii, których ładunek iakożkolwiek jest znaczny, nie nadgradza jeszcze narodowi szkód przeszłych. Nieprzyjaciele trzymają u brzegu Szwedzkiego kilka fregat i korwet, te uganiają się czasem za okrętami kupieckimi, gdy do portu tutejszego chcą zawiać; lecz w takim przypadku żeglarze znajdować zwykli zchronienie pod batteriami lądowymi. Admirał Gambier oddalając się do oyczynny, zostawił załogę liczną na wyspie Helgoland, gdzie złożone były niezmiernie magazyny towarów Angielskich; wszystkie spodziewał się nieprzyjaciel w czasie upatrzonym przenieść do Danii i kraiom nad morzem Bałtyckim położonych; lecz gdy wszystkie żeglarzom jego zamknięte zostały, trzeba było magazyny one wypróżnić, i do Anglii odprowadzać; co w tych d. nastąpiło.

Korsarze Duńscy widząc iż nieprzyjacielska żegluga i handel ustać muszą zupełnie na wiosnę po morzach północnych, jeśli pokoy nie będzie podpisany, wczesne przygotowania czynią do wypraw dalekich, ażeby zdobycz mogli znaleźć w Azji, Afryce, Ameryce. Wiadomo iż obywatele Stanów zjednoczonych zkrzywdzeni przez Anglików dobrowolnie bez nakazu rządowego dali sobie słowo, używać własnych produktów i rękodzieł, te doskonalić, odrzucać nieprzyjacielskie na wieki, znosząc cierpliwie niedostatek. Podobny patryotyzm dziś zapala Duńczyków; niedawno uczone towarzystwo pod imieniem Scandinawskiego zniome u nas miało publiczne posiedzenie, na którym ieden z członków onego w długiej mowie i gorliwej zagrzewał poddanych Krystyana żeby łożyli co mogą na wydoskonalenie krajowych rękodzieł, gardząc Angielskimi; tym sposobem nieprzyjacielski naród, który za rozkrzewienie i utrzymanie handlu swego zwykły przedsiębrać wojny, złoży się najprędzej do myśli spokojniejszych, gdy ujrzy, że inne narody obierają raczej niedostatek, cierpienie, przerwę towarzyskich związków i handlowych obu stronom potrzebnych i dogodnych, niż uymę swojej udzielnosci.

Zesłania do Stolicy naszej G. Szwedzkiego Tibell przyczyną jest nie tylko aresztowanie Konsula narodu jego, ale też przerwanie poczty; dotąd Anglii nie mogąc już z Europą korrespondować przez Hollandyą, Niemce, Danią, przez Szwecyą listy posyłać, z kąd do nas i daley przechodziły; następca tronu wstrzymać kazał taką pocztę; Monarcha Szwedzki przerwanie poczytał za naruszenie traktatów z nim trwających. Domyślają się niektórzy, że bydyż może inna jeszcze przyczyna poselstwa wspomnionego, to jest chęć przywrócenia pokoju Królestwu swemu.

Krążący w tych stronach Anglii zabraniają statkom narodów obojętnych zawiać do portu naszego; zawiają przecie, i już niedostatku żywności nie czuiemy. Znalazło się wielu bogatych obywatelów, którzy na poratowanie ubogich ziomków ofiarowali rządowi znaczne summy, inni dobrowolne subskrypcye otwierają, inni kupując za granicą szkło, drzewo, zboże sol, inne potrzeby, odprzedają potrzebniejszym bez żadnego zysku dla siebie. Słowem prawdzi się w Danii, co się zdarzyło w tylu innych miejscach, że pośród klęsk najokropniejszych wydaie się najbardziej i jaśnieie cnota. Wielu okrętom kupieckim które Sund przechodząc śpieszyły od sierpnia do grudnia na morze Bałtyckie, Anglii nie dozwolili zbliżyć się do Cronenburga; ażeby cło zwykle opłaciły. Teraz Królewicz powracając zabiera i konfiskować każe, które nie okazują świadectwa, że dawnemu prawu zadość uczyniły. Zawczora 30 razem korsarzów Duńskich udało się na morze północne, przeymować mając nieprzyjacielskie okręta, które poodeysciu innych w tej stronie zostać mogły.

HAGA d. 8. grudnia. Zaczynają powołać zgrupować się woyska na brzegach Francuzkich Belgickich, Hollenderskich; pozorną do tego pobudką jest rozrzucana niedawno pogłoska, iż Anglii lądować zamysłają w tych krajach z potęgą wielką; prawdziwą podobno wyprawa zprzymierzeńców do Anglii tylekroć zapowiedziana, dla rozmaitych okoliczności zwleczona. Teraz w Boulogne, Calais, Dunquerque, Bruges czyni się gotowość na przyście półków spodziewanych, w Ostende, Anvers, Flessingue śpiesznie budują i uzbrają liczne okręta; w Anvers praca największa, mianowicie około rozszerzenia i naprawy fortyfikacyi, iakby niebezpieczeństwo blizkie już groziło.

Lecz te przygotowania do zamorskiej wyprawy nie wyrównywiają troskliwosci rządu Francuzkiego, ażeby Angielskie towary do lądu nie wchodziły. Konfiskuje codzień prawie, i przedaie poymane, iednak pokazują się coraz inne, po których zabranii jeszcze nowe na każdym miejscu znaleźć można; prawdę mówiąc dotąd nie znamy niedostatku produktów z osad cukrowych przychodzących, co jest dowodem iak przemysłny handel jest Angielski w przesłaniu ich gdzie trzeba, iak czynni są mieszkańcy lądowi w przyimowaniu. Opisać nie podobno, iak ostre prawidła przysłane z Paryża celnym dozorcem, nadbrzeżnym strażom, portów kommandantom, według których postępować powinni w przyimowaniu zawiających statków, roztrząsaniu papierów i świadectw, rozpoznawaniu ładunków; nie tylko są przeznaczone okręta na konfiskatę, że niosą towar albo produkt nieprzyjacielski, ale nawet że zboczyły chociaż przypadkiem do Anglii i iey osad; nie tylko przebaczone nie będzie okrętom narodów obojętnych, ale też własnym narodem Francuzkiego; Kapitani i szyprowie sztraf wielki zapłacą za siebie, i każdego maytka nawet po konfiskacie.